

فصل اول

آموزش با دفاعی

درس اول

امنیت پایدار

... جمهوری اسلامی - هم برای خود، هم برای دیگران - امنیت را بزرگ‌ترین نعمت الهی می‌داند و برای حفظ امنیت خود می‌ایستد و دفاع می‌کند؛ این همیشه باید آویزه گوش مسئولان نیروهای مسلح باشد: حفظ امنیت کشور، حفظ امنیت مرزها، حفظ امنیت عمومی زندگی مردم، چیزهایی است که به‌عهده مسئولانی است که در این زمینه فعال‌اند....

... امروز بزرگ‌ترین مایه تهدید در دنیا رژیم آمریکاست که بدون هیچ مهارتی، بدون هیچ بایبندی وجدانی و دینی‌ای، در هر کجایی که لازم بداند، دخالت‌های بی‌وجه می‌کند و دخالت‌های ناامن‌کننده از او سر می‌زند؛ آمریکا دنیا را ناامن کرده است....

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی ۱۳۹۴/۰۱/۳۰

قبل از آغاز درس، حتماً فیلم آموزشی مربوط به درس را ببینید.

امنیت

امنیت، دوری از هرگونه تهدید یا حمله و نیز آمادگی برای رویارویی با خطرات است. مفهوم امنیت، نسبی و دارای شدت و ضعف است. به این معنا که امنیت در برخی موقعیت‌ها (زمان‌ها و مکان‌های مختلف) در ذهن افراد ارتقا یا کاهش می‌یابد. حال اگر کشوری علی‌رغم وجود تهدیدهای مختلف همچنان با مقاومت شرایط امنیتی مناسبی را حفظ کرده باشد، امنیت در آن کشور پایدار است. بنابراین برای دستیابی به امنیت پایدار همواره باید سطح آن را ارتقا بخشید که این امر با همکاری مسئولان و مردم محقق می‌شود.

فعالیت (۱)

به صورت گروهی در طول یک هفته اخبار سراسری صدا و سیما جمهوری اسلامی یا عنوان خبرهای روزنامه‌های رسمی کشور را پیگیری کنید. موارد و نمونه‌های ناامنی در کشورهای مختلف را طبقه‌بندی و به صورت جدول زیر به کلاس ارائه کنید.

سطح ناامنی						موارد و موضوع ناامنی	منبع خبر و تاریخ انتشار	نام کشور	ردیف
جهانی	منطقه‌ای	ملی	محلی	خانوادگی	فردی				

همه مردم کشور، از جمله ما دانش‌آموزان در برقراری امنیت، افزایش سطح امنیت و پایداری آن سهیم هستیم و تلاش می‌کنیم در همه زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، کشوری امن داشته باشیم.

فعالیت (۲)

با توجه به ستون اول جدول، ستون دوم آن را کامل کنید.

کشور دارای امنیت پایدار	کشور دارای امنیت پایدار	ردیف
....	وضعیت اقتصادی مطلوب (نظام تولید، توزیع و مصرف)	۱
....	خدمات اجتماعی مناسب (بهداشت و سلامت، آموزش و رفاه اجتماعی)	۲
....	وضعیت فرهنگی مناسب (سبک زندگی، هنر، آداب و رسوم و...)	۳
....	وضعیت خوب نظامی و امنیت اطلاعات	۴

امنیت ملی

توانایی یک ملت برای حفاظت از ارزش‌های حیاتی خود در برابر تهدیدات داخلی و خارجی را امنیت ملی می‌گویند. ارزش‌های حیاتی کشور ما شامل: حفظ ارزش‌های دینی و ملی و هویت فرهنگی حفظ سرزمین و استقلال سیاسی و اقتصادی می‌باشد.

امروزه جمهوری اسلامی ایران از معدود کشورهایی است که در منطقه جنوب غرب آسیا و در سایه مستحکم نیروهای مسلح کشور احساس امنیت می‌کند.

فعالیت (۳)

به نقشه ایران و کشورهای جنوب غرب آسیا توجه کنید. برای پاسخ دادن به سؤالات صفحه بعد تحقیق کنید.

۱- برداشت خود را از وضعیت امنیتی در غرب آسیا به ویژه کشورهای همسایه (عراق، افغانستان و پاکستان) در کلاس مطرح و بحث کنید.

۲- تحقیق کنید کشور آمریکا در کشورهای غرب آسیا بخصوص اطراف ایران چه تعداد پایگاه نظامی دارد؟ علت این امر چیست؟

۳- با وجود همه تهدیدها وضعیت امنیت کشورمان را چگونه ارزیابی می کنید؟

بیشتر بدانید (۱)

افراد و گروه‌های بسیاری در کشور در حال فعالیت و تلاش‌اند تا ما در محیطی امن و به دور از ترس، استعدادهای خود را شکوفا سازیم و در مسیر رشد و تکامل الهی حرکت کنیم. برخی از این افراد جان و سلامتی خود را در راه دفاع از ارزش‌های حیاتی کشور ایثار کرده‌اند.

مأموریت برخی از بخش‌های فعال در عرصه حفاظت و برقراری امنیت کشور

ردیف	موضوع مأموریت	یگان/ واحد مسئول	آرم/ نشان
۱	حفاظت از مرزهای زمینی کشور	- نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران - مرزبانی ناجا	
۲	برقراری امنیت مرزهای آبی کشور (خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر)	- نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران	
۳	حفاظت و حراست از مرزهای هوایی کشور	- قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء <small>علیهم‌السلام</small> - نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران - نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران	
۴	حفظ امنیت داخلی کشور	- وزارت اطلاعات - پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا - سازمان بسیج مستضعفین	
۵	حفظ امنیت سایبری و حفاظت از فضای مجازی	- سازمان پدافند غیرعامل - پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات (پلیس فتا)	
۶	حفظ امنیت پروازها و فرودگاه‌های کشور	- سپاه حفاظت هوایمایی - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	

صلح

پیامبر گرامی اسلام ﷺ از سوی خداوند پیام آور صلح و رحمت است و جمهوری اسلامی ایران با الهام از آیات قرآن و رفتار و گفتار پیامبر اسلام خواستار دوستی و ارتباط با همه کشورهای است که به حقوق دیگران تجاوز نمی کنند، خوی استعمارگری ندارند و در امور داخلی سایر کشورها دخالت نمی کنند. در صورت پایبندی همه کشورهای به این اصول، امنیت جهانی به وجود می آید و بین کشورها دوستی و آرامش برقرار خواهد شد.

تهدید

در کتاب آمادگی دفاعی پایه نهم با مفهوم تهدید آشنا شدیم. یکی از حربه های دشمن تهدید است. در این روش دشمن سعی می کند با ترساندن یک ملت از راه های مختلف، برنامه و نظر خود را بر آنها تحمیل نماید.

انواع تهدید

۱- تهدیدات اقتصادی: در این نوع تهدیدات، قدرت های سلطه گر با تحمیل اعمال و برنامه هایی سعی در تحت فشار قرار دادن برنامه اقتصادی کشور دارند. برخی از تهدیدات اقتصادی عبارت اند از:

- تحریم فروش کالاهای مهم
- تهدید شرکت های بزرگ بین المللی برای عدم سرمایه گذاری و ارائه خدمات به کشور
- مسدود کردن اموال و دارایی های ملت ایران در بانک های خارجی

۲- تهدیدات سیاسی: این تهدیدات شامل رفتارها و اعمالی می‌شود که علیه منافع سیاسی کشور است و می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- وارد کردن اتهامات سیاسی بی‌اساس مثل حمایت از تروریست
- تبلیغات منفی و گسترده علیه ملت ایران از طریق رسانه‌ها
- سخت‌گیری‌های بی‌مورد و ایجاد مشکل برای شهروندان ایرانی برای سفر به سایر کشورها

۳- تهدیدات نظامی: این تهدیدات شامل رفتارها و اعمالی می‌شود که امنیت ملی کشور ما را به خطر می‌اندازد و می‌توان به نمونه‌های زیر اشاره کرد:

- ایجاد پایگاه‌های نظامی در کشورهای همسایه
- عدم فروش تجهیزات نظامی مورد نیاز به کشورمان

۴- تهدیدات فرهنگی: این نوع تهدیدات شامل رفتارها و اعمالی می‌شود که باورها، ارزش‌ها، آداب، رسوم و فرهنگ یک ملت را مورد هجوم قرار می‌دهد و از طریق شبکه‌های ماهواره‌ای، شبکه‌های اجتماعی، بازی‌های رایانه‌ای و... صورت می‌پذیرد.

حفاظت از اطلاعات کشور

امروزه دشمنان از هر راهی برای تحت فشار قرار دادن کشور ما استفاده می‌کنند؛ بعضی از این شیوه‌ها عبارت‌اند از: فتنه‌انگیزی، ایجاد تفرقه بین مردم و مسئولان، دستیابی به شبکه‌های اطلاعاتی، جذب نخبگان و تحریم‌های اقتصادی که با رهبری حکیمانه و هوشیاری مردم، یکی پس از دیگری نقش بر آب می‌شوند.

دشمنان برای پیاده‌سازی برنامه‌های ضدامنیتی خود نیازمند کسب اطلاعات از نخبگان علمی، فرهنگی، اجتماعی و افراد شاغل در مناصب حساس، کارکنان نیروهای مسلح و سایر عموم مردم می‌باشند. علاوه بر این، اطلاعات نقش مهمی در زندگی فردی و اجتماعی ما دارد؛ لذا حفاظت از آن ضروری و یکی از عوامل مهم در حفظ امنیت فردی و ملی است.

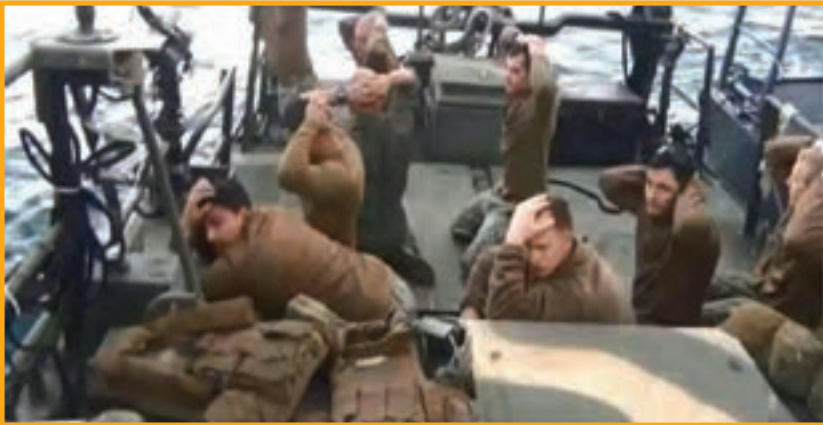
بیشتر بدانید (۲)

برخی از وظایف حفاظتی که بر عهده شماسست یا در آینده به شما سپرده خواهد شد :

ردیف	موضوع مأموریت	شرح مأموریت
۱	حفاظت گفتار	رازداری، سکوت، کم حرفی، تفکر قبل از سخن گفتن، کلی گویی، ساده زیستی و گمنامی
۲	حفاظت اسناد	جلوگیری از دسترسی غیرمجاز به اسناد، جلوگیری از افشا، جعل و انهدام اسناد، محافظت از اسناد مکتوب، فیلم، نوارهای صوتی، عکس‌ها، نقشه‌ها، لوح فشرده و حافظه‌های جانبی و سیار
۳	حفاظت سلاح، تجهیزات و مهمات	مقابله با تهدیدات طبیعی مهمات مثل رطوبت، نور، حرارت و...، مقابله با تهدیدات مصنوعی مثل سرقت سلاح، خراب کاری، انفجار، واگذاری سلاح به افراد غیرمجاز
۴	حفاظت فیزیکی	شناسایی و کنترل ورود و خروج اشخاص و وسائل به اماکن و تأسیسات به منظور جلوگیری از تعرض، سرقت و آتش سوزی و ...
۵	حفاظت مخابرات	حفظ امنیت انتقال پیام، جلوگیری از شنود، جاسوسی تلفنی، نقطه‌یابی به کمک تلفن همراه، اختلال و قطع ارتباط مخابراتی

درس دوم

اقتدار دماغی

«در نظام‌های مادی، اقتدار متکی به پایه‌های قدرت مادی است؛ به پول، به سلاح، به تبلیغات فریبکارانه، هرچا لازم باشد مزورانه و منافقانه. اما در الگوی اسلامی و معنوی این اقتدار در درجه اول متکی به عامل معنوی و ارزش معنوی و الهی است. متکی است به ایمان، متکی است به اعتماد به خدای متعال، متکی است به تلاش مخلصانه در راه آرمان‌های بلند و والا...»
حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی ۱۳۸۹/۸/۱۹

اقتدار دفاعی

دفاع، جزئی از هویت یک ملت زنده است. حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی

در هشت سال دفاع مقدس با توجه به تحریم همه‌جانبه از امکانات مناسب موشکی برخوردار نبودیم و هیچ کشوری به ما حتی یک موشک هم نمی‌فروخت. پس از تلاش‌های بسیار با رهنمودهای فرماندهی کل قوا و پشتیبانی فرماندهان نیروهای مسلح، شهید حسن طهرانی مقدم با کمک تعدادی از رزمندگان جوان با ایمان و خلاق در پاسخ به حمله‌های هوایی و موشکی دشمن اولین موشک را در اسفند ۱۳۶۳ به سرزمین دشمن پرتاب کردند تا از ایران اسلامی دفاع کنند. تلاش فرزندان هوشمند این مرز و بوم در این عرصه چنان ابهتی ایجاد کرده که موجب ترس دشمنان و بازدارندگی متجاوزان از هر گونه اقدام علیه تمامیت ارضی کشور ما شده است.

فعالیت (۱)

فیلم شماره (۲) را در گروه کلاسی خود تحلیل و بررسی کنید و سپس به سؤال زیر پاسخ دهید.

• به نظر شما برای افزایش توان و قدرت ایستادگی مؤثر و موفق در برابر تهاجم دشمن چه اقداماتی باید انجام دهیم؟

.....
.....
.....

اقتدار یعنی فرد یا حکومت از چنان مقبولیتی برخوردار باشد که نظر او در موضوع یا مسائلی که پیش می‌آید، حرف آخر باشد و دیگران از او اطاعت کنند. منابع اقتدار شامل قدرت نظامی، سیاسی، اقتصادی، علمی و فرهنگی است.

فعالیت (۲)

خداوند می‌فرماید:

«شما در مقام مبارزه با آن کافران، خود را مهیا کنید تا آن حد که بتوانید از آذوقه، تسلیحات، آلات جنگی و اسبان سواری برای تهدید و ترساندن دشمنان خدا و خودتان کاملاً فراهم سازید...» (آیه ۶۰، سوره انفال)

• با توجه به این آیه چرا قرآن بر اقتدار نظامی و تدارک امکانات و تجهیزات رزم تأکید دارد؟ در کلاس گفت‌وگو کنید.

فعالیت (۳)

دربارهٔ هریک از منابع اقتدار چند نمونه ذکر کنید.

نمونه‌ها	نوع اقتدار	ردیف
ساخت سامانه‌های موشکی و فضایی	نظامی	۱
مردم سالاری دینی	سیاسی	۲
تولید محصولات کشاورزی	اقتصادی	۳
سلول‌های بنیادین	علمی و فناوری	۴
فرهنگ عاشورایی	فرهنگی	۵

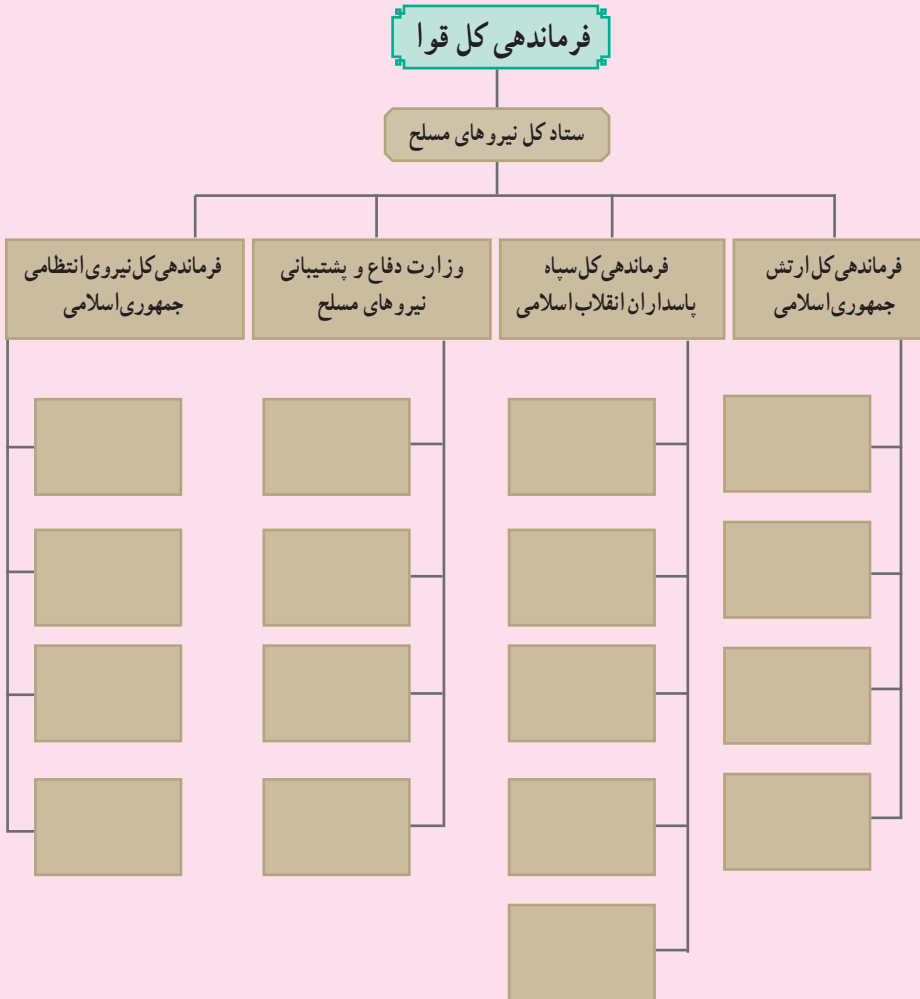
فرماندهی کل قوا

طبق ماده ۴ اصل ۱۱۰ قانون اساسی یکی از وظایف و اختیارات رهبر جمهوری اسلامی ایران، فرماندهی کل نیروهای مسلح است. هشت سال حضور پر شور مردم ایران در صحنه‌های دفاع مقدس نشان دهنده این واقعیت است که رهبری جمهوری اسلامی ایران دارای مقبولیت عامه مردم است و در واقع فرماندهی معظم کل قوا فقط، فرمانده نیروهای مسلح نظامی و انتظامی نیست بلکه همه اقشار مردم را در برمی گیرد و این مظهر اقتدار کشور ایران است.

فعالیت (۴)

با مراجعه به منابع معتبر نمودار زیر را کامل کنید.

فعالیت (۵)

✽ تأکیدات فرماندهی کل قوا برای ارتقا و اقتدار دفاعی در نیروهای مسلح کشور را به صورت گروهی بررسی کنید و در قالب گزارش به کلاس ارائه نمایید.

اقتدار فرهنگی

فرهنگ هر جامعه هویت و موجودیت آن جامعه را تشکیل می دهد .
امام خمینی علیه السلام
فرهنگ یک جامعه اساس هویت آن جامعه است .
حضرت آیت الله خامنه ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی

با ارزش ترین نوع اقتدار، اقتدار در حوزه فرهنگ است؛ زیرا از یک طرف اقتدار فرهنگی زمینه اقتدار در سایر بخش ها را فراهم می کند و از طرف دیگر فرهنگی که بر ارزش های الهی استوار باشد؛ در مواجهه منطقی با سایر فرهنگ ها هیچ گاه احساس ناتوانی نمی کند.

فعالیت (۶)

این سؤال را بررسی و پاسخ آن را به کلاس ارائه کنید :
چرا آمریکا و هم‌پیمانان اروپایی‌اش با سرمایه‌گذاری هنگفت همواره تلاش می‌کنند هویت و فرهنگ^۱ خود را برتر جلوه دهند و به دیگر کشورها تحمیل نمایند؟

.....

.....

.....

.....

سرزمین پهناور ایران با بیش از ۵ تا ۷ هزار سال قدمت تاریخی، یکی از تمدن‌های فرهنگی بزرگ در جهان محسوب می‌شود. با ورود اسلام ناب محمدی ﷺ به ایران، هویت ایرانی به صورت بخشی از هویت اجتماعی جهان اسلام درآمد. پیروزی انقلاب اسلامی موجب ظهور هویت جدیدی برای مردم ایران شد؛ هویتی انقلابی که خواستار تشکیل نظامی مستقل بر اساس تعالیم اسلام بود. در حال حاضر هویت انقلابی ملت ایران به عنوان یک قطب فرهنگی نوین با تأثیر در فطرت تمامی انسان‌ها موجب بیداری اسلامی در جهان شده است.

۱- فرهنگ به مجموعه آداب، رسوم، سنت‌ها، دانش، ادب، معرفت، تعلیم و تربیت و آثار علمی و ادبی یک قوم یا ملت گفته می‌شود.

دستاوردهای دفاعی

هدف اصلی از تولید سلاح در جمهوری اسلامی ایران دفاع و مقابله با دشمنان زورگوست.
حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی

سیاست‌های دفاعی ایران اسلامی بر محورهایی همچون خودکفایی، استقلال، تولید داخلی، بازدارندگی، تأمین امنیت منطقه و... استوار است. فناوری‌های پیشرفته دفاعی مادر حوزه‌های ساخت موشک، سلاح و مهمات، خودروهای زرهی، صنایع هوایی و فضایی، مخابرات و... چشمگیر است.

فعالیت (۷)

تولید تجهیزات دفاعی توسط متخصصان ایرانی چه تأثیری در تعاملات سیاسی مادر جهان دارد؟

.....

.....

.....

.....

بیشتر بدانید (۱)

نمونه‌هایی از تولیدات داخلی که مظهر اقتدار دفاعی میهن عزیز ما هستند :

ناوشکن جماران

کشتی جنگی ساخت ایران که به موشک‌های ضد کشتی، سطح به هوا، اژدرانداز، توپ پدافندی، ابزار ناوبری الکترونیکی نوین و امکانات جنگ الکترونیک مجهز است.

هواپیمای قاهر

این هواپیمای جنگنده شکاری از فناوری‌های بسیار پیچیده و پیشرفته کاملاً بومی برخوردار است.

ماهورزه بر سیمرخ

سیمرخ، ماهواره‌بری است که برای قراردادن یک ماهواره ۱۵۰-۱۰۰ کیلوگرمی در مدار ۵۰۰ کیلومتری زمین به کار می‌رود.

فعالیت (۸)

با استفاده از منابع معتبر (مانند سایت وزارت دفاع و...) یکی از تولیدات داخلی معرفی شده در این درس یا موارد دیگری را به دلخواه انتخاب و دربارهٔ قابلیت‌های آن تحقیق کنید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

درس سوم

انقلاب اسلامی و مسیح

«واقعاً امام علیه السلام انسان عجیبی بود. اصلاً پیدایش و وجود این انسان با آن ابعاد، هیچ قابل تحلیل نیست؛ جز اینکه بگویم تفضل الهی بود. خدای متعال برای اینکه چرخشی در تاریخ و در حرکت قافله عظیم بشری به وجود بیاید، دستی باید از غیب ظاهر می شد؛ این دست را ظاهر کرد.»
حضرت آیت الله خامنه ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی ۱۳۶۹/۳/۱

انقلاب اسلامی

انقلاب در لغت به معنای زیر و رو شدن است. فلاسفه انقلاب را این گونه معرفی می کنند که ذات و ماهیت یک شیء لزوماً عوض شده باشد. از نگاه جامعه شناسان انقلاب به معنای دگرگون شدن است و ... . انقلاب اسلامی ایران پدیده ای نوظهور در قرن حاضر است که به رهبری امام خمینی علیه السلام تحولی شگرف در ایران، منطقه و جهان پدید آورد.

فعالیت (۱)

– مفهوم شعار استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی را در دیدگاه های حضرت امام خمینی علیه السلام بحث و بررسی کنید.

.....

.....

.....

.....

.....

گام اول انقلاب اسلامی: استقرار نظام جمهوری اسلامی

یاری و امداد الهی در دوران پیروزی انقلاب اسلامی و پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی با بسیج ملت خداجوی ایران و رهبری قاطعانه و خردمندانه امام خمینی علیه السلام توأم شد:

ای کسانی که ایمان دارید، اگر (آیین) خدا را یاری کنید، شما را یاری می‌کند و گام‌هایتان را استوار می‌سازد.
سوره محمد، آیه ۷

همانا که خداوند در سرنوشت یک قوم تحول ایجاد نمی‌کند مگر آنکه خودشان آغازگر تحول و دگرگونی باشند.
سوره رعد، آیه ۱۱

موفقیت در دفاع مقدس، نجات مستضعفین جهان، بیداری اسلامی و... نعمتهایی معنوی است که مزد و پاداش الهی برای تلاش ملت ایران بود. اما باید مراقب باشیم تا قدر نعمت‌های الهی را بدانیم.

فعالیت (۲)

– با رعایت عدالت و منطق، دستاوردهای انقلاب اسلامی و روش حفظ آن را بررسی و در کلاس ارائه کنید.

گام دوم انقلاب اسلامی: استمرار و تحقق آرمان‌های انقلاب

انقلاب کبیر اسلامی ایران چهلمین سالگرد پیروزی خود را در ۲۲ بهمن ۱۳۹۷ پشت سر گذاشت. رهبر حکیم انقلاب اسلامی با صدور «بیانیه گام دوم انقلاب» و برای ادامه این راه روشن، به تبیین دستاوردهای شگرف چهار دهه گذشته پرداخته و توصیه‌هایی اساسی به منظور «جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ» ارائه فرموده‌اند.

شما دانش‌آموزان و جوانان آینده، نقش اساسی در حفظ و تداوم ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب اسلامی در گام دوم آن دارید. در این برهه امید رهبری انقلاب به جوانان در موضوع سبک زندگی می‌باشد.

در اطلاع نگاشت صفحه بعد، بخشی از بیانات حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب آورده شده است.

مرور سریع بخشی از بیانیه گام دوم انقلاب

ظرفیتهای مهم کشور برای گام دوم انقلاب

فرصتهای منافی کشور			نیروی انسانی مستعد و کارآمد		
محدود بودن بودجه	بازار آزاد صنعتی فاقد	انگیزه نداشتن بخش دولتی	حجم ۲۵ میلیون	دانشجویان با توانمندی	دانشگاههای با کیفیت
محدود بودن بودجه	محدود بودن بودجه	محدود بودن بودجه	تعداد زیاد	تعداد زیاد	تعداد زیاد
محدود بودن بودجه	محدود بودن بودجه	محدود بودن بودجه	محدود بودن بودجه	محدود بودن بودجه	محدود بودن بودجه

توانمندی‌های برای ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواحنا فداه)

دانشجو محور
 نیروی انسانی
 با استعداد
 با انگیزه
 با توانمندی

با انگیزه
 با توانمندی
 با استعداد
 با انگیزه
 با توانمندی

و خود اعتماد و اعتماد اجتماعی و همبستگی
 و خود اعتماد و اعتماد اجتماعی و همبستگی
 و خود اعتماد و اعتماد اجتماعی و همبستگی

وظیفه حکومت‌ها برای رشد اخلاق و معنویت

با انگیزه
 با توانمندی
 با استعداد
 با انگیزه
 با توانمندی

از این جهت است که باید به معنای عملی تعهد و مسئولیت
 از این جهت است که باید به معنای عملی تعهد و مسئولیت
 از این جهت است که باید به معنای عملی تعهد و مسئولیت

فعالیت (۳)

بر مبنای بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، چالش‌های کشور و راهکارهای برون‌رفت از این مشکلات را در گروه خود بحث و گفت‌وگو کنید.

بسیج

در فرهنگ‌نامه‌های فارسی معنا و مفهوم بسیج این گونه آمده است: عزم و اراده، آماده ساختن نیروی نظامی یک کشور برای جنگ، آماده سفر شدن، اسباب و سازمان. در آیات متعددی از قرآن کریم به ضرورت بسیج و آمادگی مسلمانان برای مبارزه با دشمنان اشاره شده است که در زیر به برخی از آنها اشاره شده است:

یا ایها الذین آمنوا خذوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْانْفِرُوا جَمِيعاً
سوره نساء، آیه ۷۱
ای کسانی که ایمان آورده‌اید سلاح جنگ بگیرید و آنگاه دسته دسته یا همه به یکبار متفق برای جهاد بیرون روید.

وَاعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ
و شما ای (مؤمنان) در مقام مبارزه با آن (کافران) خود را مهیا کنید و تا آن حد که بتوانید از آذوقه و تسلیحات و آلات جنگی و اسبان سواری برای تهدید دشمنان خدا و دشمنان خودتان فراهم سازید.

در تفسیر این آیه شریفه در کتاب خلاصه تفاسیر قرآن مجید آمده است: مؤمنان هر چیزی را که به کار جنگ و دفاع می‌آید باید فراهم سازند و نباید منتظر حمله باشند؛ چون همواره امکان برخورد منافع وجود دارد، به همین علت وقوع جنگ برای مؤمنان گریزناپذیر است. آنها باید همیشه در آمادگی رزمی باشند و هرچه می‌توانند از اسلحه، مردان جنگی با تجربه، تشکیلات مناسب نظامی، قدرت سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و روانی را مهیا سازند.

معیارها و شاخص‌های یک بسیجی نمونه

حاج حسین در پایگاه بسیج محله ما انسانی منحصر به فرد بود. مبارزه در دوران پیروزی انقلاب اسلامی از این بسیجی جانباز دفاع مقدس، بزرگ مردی سرد و گرم چشیده ساخته بود. حاج حسین از مال دنیا یک خانه و یک اتومبیل معمولی داشت؛ اما اعتبار و شأن او در جامعه، محل و نزد بزرگان بسیار بالا بود.

بعضی از شب‌ها پس از مراسم دعای کمیل که در منازل شهدا برگزار می‌شد، او را دوره می‌کردیم تا برای ما از خاطراتش بگوید. یکی از این شب‌ها در راه بازگشت به پایگاه بسیج مسجد محله، موضوع انتخاب بسیجی نمونه پایگاه‌ها مطرح شد، همه بچه‌ها بدون تردید گفتند: حاج حسین

یعنی بسیجی نمونه. سعید فرمانده پایگاه گفت: بهتر است به پایگاه که رسیدیم، این بحث را ادامه دهیم. در جلسه پایگاه، حاج حسین از همه بچه‌ها تشکر کرد و گفت: «من به اندازه کافی شرمنده محبت‌های شما هستم. بهتر است جوان‌ترها را انتخاب و تشویق کنید.» سپس فرمانده پایگاه رو به حاج حسین کرد و گفت: «حاج آقا! شما الگوی بچه‌ها هستید و رأی به جناب عالی دلیل و منطق دارد.» ایشان از حاضران خواستند هر کدام یکی از خصوصیات اخلاقی و رفتاری حاج حسین را بیان کنند.

فیلم شماره ۲ درس ۳ را ببینید.

اغلب بچه‌های بسیج محله به نکات جالب و ارزشمندی اشاره کردند که ای کاش در شرایط فعلی همه ما به آنها توجه کنیم:

احمد: ایمان به خدا؛ او هیچ‌گاه خدا را فراموش نمی‌کند. در طول روز با وضو و در اغلب موارد ذکر می‌گوید.

بهنام: قرائت قرآن و دعا؛ حاج حسین علاقه قلبی به قرآن دارد و از هر فرصتی برای قرائت قرآن، دعاها، زیارت عاشورا، دعای فرج و سایر ذکرها استفاده می‌کند.

محمدرضا: ایثار و از خود گذشتگی؛ حاج حسین با وجود آثار جراحت و ترکش‌های خمپاره در بدنش مانند یک جوان سالم فعالیت و جنب‌وجوش دارد. او می‌گوید: باید در این دنیا سختی بکشیم تا در آخرت خجالت‌زده نشویم.

مجید : خوش اخلاقی؛ او خیلی مهربان است و لبخند از لبانش محو نمی شود. به کودکان و بزرگان توجه خاص دارد و اعضای خانواده اش بیش از حد دوستش دارند.

داوود : انقلابی و ولایی؛ حاج حسین عاشق امام خمینی علیه السلام، و رهبر عزیز است. او همواره می گوید : اشتباه و کوتاهی برخی از افراد را به پای رهبر و نظام نگذاریم. باید قدر جمهوری اسلامی را بدانیم. حاجی مردی شجاع و ظلم ستیز است و در برابر ظالمان سکوت نمی کند.

محمد مهدی : عشق به شهدا؛ علاقه اش به شهدا عجیب است. او مشتری پروپا قرص گلزار شهدا و مراسم بزرگداشت شهیدان است. همیشه از خاطرات آنان برای ما می گوید و چشمانش پر از اشک می شود. او هنوز آرزوی شهادت دارد.

وحید : قناعت و ساده زیستی؛ حاج حسین فردی آراسته، تمیز و در عین حال ساده است. وی در زندگی شخصی و اجتماعی اهل تجمل نیست و بخش هایی از درآمدش را انفاق می کند. مشکلات را لازمه زندگی می داند و همه را به صبر و خودسازی دعوت می کند.

سامان : نیکوکاری؛ بین مردم صلح و آشتی برقرار می کند و به خانواده های محروم رسیدگی می کند. هرچند در امور خیرخواهانه پیش قدم است؛ اما از کسی توقع جبران ندارد.

..... بچه های بسیج محل در گفت و گوهای آن شب به موارد دیگری از برازندگی ها و خصوصیات شخصیتی حاج حسین پرداختند که برای شما خالی از لطف نیست :
در برخی از روزهای هفته روزه می گیرد؛ نمازش را معمولاً اول وقت می خواند، میان حرف دیگران حرف نمی زند؛ به سفرهای زیارتی و اردوی راهیان نور علاقه دارد؛ به خاطر جانبازی اش از نظام طلبکار نیست، بیش از مدرک تحصیلی اش سواد و شعور دارد و ...

بسیج مردمی منحصر به ایران نیست. در کشورهای مختلف جهان «بسیج مردمی» با اسم و ویژگی های متفاوت نقش بسزایی در آزادی و آبادانی آن کشورها دارد.

فعالیت (۴)

با انتخاب گروه ۳ نفری و با هماهنگی دبیر محترم دربارهٔ بسیج یکی از کشورها تحقیق و بررسی کنید و نتایج را در قالب پرده‌نگار، مقاله، نماهنگ یا روزنامهٔ دیواری ارائه دهید:

- ۱- بسیج ملی در سوئیس
- ۲- ارتش آزادی‌بخش چین
- ۳- بسیج در لبنان و فلسطین (ترجیحاً حزب الله لبنان و حماس فلسطین)
- ۴- بسیج در عراق (در مبارزه با گروهک‌های تکفیری)
- ۵- بسیج در سوریه (در مبارزه با گروهک‌های تکفیری)
- ۶- بسیج در یکی از کشورهای آمریکای لاتین (نیکاراگوئه، شیلی، اکوادور، کوبا، مکزیک، ونزوئلا، بولیوی)
- ۷- بسیج مردمی در یمن

تاریخچه تشکیل بسیج در ایران

نقطه آغاز روند شکل‌گیری بسیج در ایران پس از فرمایش‌های حضرت امام خمینی علیه السلام در چهاردهم آذرماه ۱۳۵۸ بود. پس از این فرمان اقدامات اولیه برای آموزش‌های عمومی مورد نیاز مردم آغاز شد و آحاد مردم نیز برای شرکت در بسیج عمومی اعلام آمادگی کردند. به دنبال فرمان حضرت امام علیه السلام و تأکید ایشان، شورای انقلاب اسلامی در تاریخ ۱۳۵۹/۴/۱۹ تشکیل سازمان بسیج ملی را تصویب کرد تا این سازمان ضمن آموزش و سازماندهی همه افراد داوطلب، آنان را برای مقابله با هرگونه تهدید و تجاوز داخلی و خارجی آماده نماید. در دی ماه ۱۳۵۹ با تصویب مجلس شورای

اسلامی سازمان بسیج ملی به واحد «بسیج مستضعفین» تغییر نام داد و در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ادغام شد و فرماندهی آن به سپاه واگذار شد. واحد بسیج مستضعفین تا سال ۱۳۶۹ به کار خود ادامه داد تا اینکه در این سال «نیروی مقاومت بسیج» جایگزین واحد بسیج شد و با ستادی مستقل به عنوان

یکی از نیروهای پنجگانه سپاه مسئولیت انجام کلیه امور مربوط به بسیج را به عهده گرفت. در سال ۸۷ براساس مصوبه فرماندهی معظم کل قوا به «سازمان بسیج مستضعفین» تغییر نام یافته و با تشکیل سازمان‌های قشری و تخصصی وارد دهه چهارم فعالیت خود شد که هم‌اکنون نیز به کار خود ادامه می‌دهد.

بیشتر بدانید (۱)

امام خمینی علیه السلام:

- ارتش بیست میلیونی (بسیج) فرمول دفاع همه جانبه از انقلاب اسلامی است.
- بسیج مدرسه عشق و مکتب شاهدان و شهیدان گمنامی است که پیروانش بر گلدسته‌های رفیع آن اذان شهادت و رشادت سر داده‌اند.
- حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی:
- بسیج یک پدیده انقلابی است که ملت و مسئولان باید آن را جدی گرفته و قدر بدانند و انقلاب با فراگیر شدن بسیج بیمه خواهد شد.
- بسیج یعنی حضور بهترین، بانشاط‌ترین و باایمان‌ترین نیروی عظیم ملت در میدان‌هایی که برای منافع ملی برای اهداف والا، کشورشان به آنها نیاز دارد.
- بسیج عبارت است از مجموعه‌ای که در آن پاک‌ترین انسان‌ها، فداکارترین و آماده‌به‌کارترین جوانان کشور در راه اهداف متعالی این ملت و برای به کمال و به خوشبختی رساندن این مردم جمع شده‌اند.

مأموریت‌های سازمان بسیج مستضعفین

۴ مأموریت اصلی بسیج در شکل زیر آورده شده است.

جذب، آموزش و سازماندهی اعضای بسیج

حفظ، انسجام و ارتقای روحیه بسیجیان

دفاع محلی و مقاومت مردمی

همکاری با سازمان‌های آموزشی، سازندگی و بهداشتی کشور

هدف از تشکیل سازمان بسیج

هدف از تشکیل بسیج عبارت است از:

ایجاد توانایی‌های لازم در کلیه افراد معتقد به قانون اساسی و اهداف انقلاب اسلامی به منظور دفاع از کشور، نظام جمهوری اسلامی و نیز کمک به مردم به هنگام بروز بلا یا حوادث غیر مترقبه با هماهنگی مراجع ذی ربط.

سازمان بسیج دانش آموزی

بسیج دانش آموزی یک تشکل امین و متدین است.

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۱۳۹۵/۲/۱

به منظور بسط و گسترش فرهنگ بسیجی در میان دانش‌آموزان و تقویت این تشکل با مصوبه سال ۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی، بسیج دانش‌آموزی با واحدهای امیدان (دوره ابتدایی)، پویندگان (دوره اول متوسطه) و پیشگامان (دوره دوم متوسطه) تشکیل گردید.

بیشتر بدانید (۲)

برخی از طرح‌های سازمان بسیج دانش‌آموزی

کنگره ملی همفکری بسیج دانش‌آموزی 	راهیان نور دانش‌آموزی
طرح تربیتی شهید بهنام محمدی 	طرح یاوران ولایت
اردوهای جهادی 	اردوهای مهارت‌آموزی درس آمادگی دفاعی (امداد و نجات، اطفای حریق، سلاح‌شناسی، جنگ نرم، میدان تیر)

فعالیت (۵)

با مشورت مسئول بسیج دانش‌آموزی مدرسه و سایر افراد مطلع مهم‌ترین وظایف سازمانی بسیج دانش‌آموزی را بنویسید.

درس چهارم

علوم و معارف دفاع مقدس

«...انسان در دوران دفاع مقدس، گاهی آن قدر داوطلبان جوان را می‌دید که چشم انسان از کثرت جمعیت، سیاهی می‌رفت و از شور و شوقی که اینها داشتند برای اینکه به خطوط مقدم دفاعی بروند و از استقلال کشور در مقابل تهاجم نظامی [دشمن] دفاع کنند...»

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، ۱۳۸۶/۰۲/۱۹

فیلم شماره ۱ درس ۴ را ببینید.

اگر دشمن به شما حمله کند و آمادگی نداشته باشید، چه می‌کنید؟

در بخشی از فیلم سینمایی آژانس شیشه‌ای، بازیگر نقش «حاج کاظم» با اشاره به حمله گول و دفاع جانانه جوانان به نکاتی جالب اشاره می‌کند. پس از مشاهده این بخش از فیلم به سؤالات زیر پاسخ دهید.

فیلم شماره ۲ درس ۴ (قلبی برای شهر) را ببینید.

فعالیت (۱)

۱- منظور از جشن و شادی چه بود؟

.....

۲- گول با چه اهدافی به کشور ما حمله کرد؟ جوانان و نوجوانان چگونه دست و پای او را قطع کردند؟

.....
.....
.....

۳- پیرمرد چه کسی بود و توصیه‌های او در مورد دانش‌آموزان رزمنده آن زمان چه بوده است؟

.....
.....
.....

۴- با چند جوان و نوجوان آن زمان مصاحبه کرده و نتیجه را در کلاس ارائه کنید.

دفاع همه جانبه

با حمله غافلگیرانه رژیم بعثی عراق، جوانان و نوجوانان این مرز و بوم از جمله دانش‌آموزان شجاع به همراه بزرگ‌ترها با دل‌کنندن از لذت‌ها و جاذبه‌های مادی دنیا وارد کارزار و آزمایشی بزرگ شدند و با حضور در جبهه‌ها غیرت اسلامی و ایرانی خود را به نمایش گذاشتند. شهرهای کشورمان از حملات هوایی و موشکی دشمن در امان نبود و گاه و بی‌گاه صدای آژیر خطر در اغلب شهرها به گوش می‌رسید؛ اما مردم و جوانان داوطلب همگام با نیروهای مسلح و جهادسازندگی با روحیه بسیجی، انگیزه الهی، تلاش و ایستادگی، توانستند بخش وسیعی از پیشروی نیروهای دشمن را مهار کنند.

فیلم شماره ۳ و ۴ درس ۴ را ببینید.

با هر عملیات موفق رزمندگان اسلام، طنین آهنگ حماسی پیروزی در صدا و سیما، چهره شهرها را دگرگون می‌کرد و مردم منتظر خبرهای موفقیت رزمندگان اسلام می‌شدند. (نوای پیروزی و آزادسازی خونین شهر را در عملیات بزرگ الی بیت المقدس بشنوید.)

فیلم شماره ۵ و ۶ درس ۴ را ببینید.

فعالیت (۲)

۱- دربارهٔ چگونگی جذب، آموزش و اعزام نیروهای بسیجی در دوران دفاع مقدس تحقیق کنید و نتیجه را در کلاس گزارش دهید.

۲- سبک زندگی، تحمل خطرات و سختی‌های زمان جنگ را توصیف کنید و به بحث بگذارید.

۳- کشورهای محرک و حامی حکومت بعثی صدام را نام ببرید و اهداف آنها را بررسی کنید.

۴- نقش سازمان‌های بین‌المللی به‌ویژه شورای امنیت سازمان ملل در برخورد با جنگ تحمیلی را به صورت گروهی مطالعه کنید. نتیجه را به کلاس ارائه دهید.

فعالیت (۳)

با مراجعه به منابع معتبر جدول زیر را کامل کنید.

شرح مختصر	مراحل دفاع مقدس	ردیف
	هجوم سراسری دشمن	۱
	مقاومت و تنبیت متجاوز	۲
	بیرون راندن دشمن	۳
	تعقیب و تنبیه متجاوز	۴
	پایان جنگ و پذیرش قطعهنامه	۵

بهره‌گیری از تجربه‌های دوران دفاع مقدس

دوران پرافتخار دفاع مقدس با فراز و نشیب‌های فراوانی همراه بوده که باید عبرت‌ها و آموزه‌های آن در تداوم انقلاب اسلامی برای نسل امروز و فردا به یادگار بماند. توکل به خدا، خودباوری، اعتماد به نیروهای داخلی، ایستادگی در برابر دشمن با دست خالی و تحریم شدید اقتصادی از جمله تجربه‌های آموزنده دفاع مقدس است.

فعالیت (۴)

با مراجعه به اسناد، مدارک، سایت‌ها و وبلاگ‌ها و نیز مصاحبه با رزمندگان دوران دفاع مقدس سایر آموزه‌ها و عبرت‌های آن دوران را فهرست کنید و به بحث بگذارید.

دفاع، همچنان باقی است

«... اسلام خواهی مردم در کل جهان از جنگ هشت‌ساله ماست...»

امام خمینی علیه السلام - اسفند ۱۳۶۷

یکی از دستاوردهای دوران دفاع مقدس ایجاد الگوی خودباوری و اعتماد به نفس برای کشورهای اسلامی و مردم آزاده جهان بود که موجب بیداری و قیام آنان علیه حکومت‌های فاسد و دست‌نشانده شده است.

صهیونیسم و استکبار جهانی با شیوه‌های سخت و نرم در برابر حرکت‌های مردمی مقابله می‌کند. استفاده ابزاری از دین با تعاریف جدیدی از اسلام و مذهب و ایجاد گروه‌های تکفیری از جمله این فتنه‌هاست.

یکی از این گروه‌ها که توسط برخی از کشورهای استعماری به خصوص آمریکا و عربستان تشکیل گردید، گروه تروریستی و تکفیری داعش بود. این گروه با کشتار وسیع مردم و نابودی شهرها و روستاها و حمله به اماکن مقدس، جنایات بی‌شماری را انجام دادند که با فداکاری رزمندگان از کشورهای ایران، عراق، افغانستان، پاکستان، سوریه و لبنان، توطئه آنان نقش بر آب شد و در این راه شهدای گران‌قدری به نام «شهدای مدافع حرم» تقدیم اسلام شد.

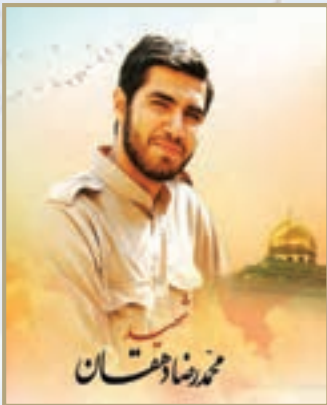
شهادت مراجع

شهید حاج حسین همدانی
مستشار ارشد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

شهید حمید سیاهکالی مرادی
عضو سپاه صاحب‌الامر استان قزوین

شهید محمدرضا دهقان
دانشجو و طلبه بسیجی

شهید مجتبی ذوالفقار نسب
فرمانده تکاوران ارتش جمهوری اسلامی تیم ۴۵ شوشتر

شهید علیرضا توسلی (ابوحامد)
از تیپ فاطمیون افغانستان

شهید مصطفی بدرالدین
از حزب الله لبنان

فعالیت (۵)

فعالیت‌های مدافعان حرم در عراق و سوریه را بررسی کنید و ارتباط عملکرد آنان با دوران دفاع مقدس را در گروه به بحث بگذارید.

فرهنگ ایثار و شهادت

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ

این رنگ خداست و رنگ چه کسی از رنگ خدا بهتر است؟ ما پرستندگان او هستیم.

سوره بقره، آیه ۱۳۸

تندیس شهید محمّد حسین فهمیده

«... کاری کنید که شهدا، رنگ ثابت

زندگی مردم بشوند...»

حضرت آیت الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی

اگر مجموعه فعالیت‌های روزانه ما شامل دیدن، خوردن، خوابیدن، تصمیم‌گیری، مشورت، خندیدن، گریه، راه رفتن، مطالعه، فکر، نوشتن و... باشد و همه این فعالیت‌ها با رنگ شهدا گره بخورد، چه اتفاقی می‌افتد؟

تعلق نداشتن به لذت‌های مادی دنیا، غیرت، سلحشوری و گام نهادن در مسیر رضای خداوند، جلوه‌هایی زیبا از فرهنگ ایثار و شهادت است.

شهدا و رزمندگان دوران دفاع مقدس با قدرت ایمان و یاری خداوند به پیروزی رسیدند و به کسانی که راهشان را ادامه دهند، یاری می‌رسانند. شهید دوست خداست و دوستی با او دوستی با خداست.

درس پنجم

خانه‌های ماندگار

کشور ما به مدت هشت سال درگیر جنگ تحمیلی و ناخواسته‌ای با حکومت بعثی صدام در عراق بوده است. از این جنگ طولانی مدت، آثار متعددی در قالب مناطق جنگی و یادمان‌ها به جای مانده است که علاوه بر جاذبه گردشگری یکی از مهم‌ترین میراث‌های ملی و معنوی کشور محسوب می‌شود. این جاذبه‌ها سالانه گردشگران زیادی را با اهداف و دیدگاه‌های مختلف به طرف خود جذب می‌کنند. یکی از گروه‌های زائر مناطق جنگی، دانش‌آموزان هستند. بازدید داوطلبانه دانش‌آموزان از مناطق جنگی با هماهنگی سازمان بسیج مستضعفین و وزارت آموزش و پرورش در قالب کاروان‌های راهیان نور انجام می‌گیرد.

حماسه سازان نوجوان

دانش آموزان به عنوان نسل جوان و پویای جامعه در پیروزی انقلاب اسلامی و سال‌های دفاع مقدس نقشی مهم و سازنده داشتند که شهادت بیش از ۳۶ هزار دانش‌آموز در دوران دفاع مقدس و خاطره فراموش‌نشده شهیدانی همچون محمدحسین فهمیده، بهنام محمدی، مرحمت بالا زاده، حسینعلی عالی و احمد رضا عباسی گواه این ادعا است.

شهید مرحمت بالا زاده: مرحمت بالا زاده در هفدهم خردادماه ۱۳۴۹ در شهرستان گرمی مغان دیده به جهان گشود. او می‌خواهد به جبهه اعزام شود ولی به خاطر سن و سالش با اعزام او مخالفت می‌کردند. او به هر دری می‌زند تا اینکه فرجی پیدا شود. اما واقعاً هم سن و سالش و هم جثه او در قد و قواره جنگ نبود. مرحمت تکلیف خود را شناخته بود و بر اساس آن تکلیف باید به جبهه می‌رفت، لذا برای رسیدن به هدف، تصمیم بزرگی می‌گیرد و خود را به تنهایی و با مشقت هر چه تمام‌تر به پایتخت می‌رساند و به ملاقات رئیس جمهور می‌رود.

رئیس جمهور وقت حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله العالی) را ملاقات می‌کند. در آن ملاقات به حضور حضرت قاسم علیه السلام در واقعه عاشورا و ۱۳ ساله بودن آن بزرگوار اشاره می‌کند و می‌گوید «اگر من ۱۲ ساله اجازه حضور در جبهه ندارم، پس از شما خواهش می‌کنم که دستور بدهید بعد از این روضه حضرت قاسم علیه السلام خوانده نشود.» حرف‌های مرحمت، رئیس جمهور وقت را تحت تأثیر قرار داد و ایشان دست خطی با این مضمون می‌نویسد که «مرحمت عزیز می‌تواند بدون محدودیت به منطقه اعزام شود» یعنی مجوزی بسیار معتبر که نوجوانی با این قد و قواره ولی شجاع و نترس از رئیس جمهور می‌گیرد، جای هیچ حرفی و حدیثی را باقی نمی‌گذارد.

مرحمت با آن جثه کوچک، قیافه معصومانه و دوست‌داشتنی، به فرمانده روحیه بچه‌ها تبدیل شده بود. نقل داستان و رشادت‌ها و شجاعت‌های او در میدان نبرد، موجب تقویت روحیه رزمندگان بود. از جمله مسائل جالب درباره زندگی شهید بالا زاده این است که هر زمانی این شهید بزرگوار برای مرخصی به پشت جبهه می‌آمده به درخواست امام جمعه شهر، قبل از خطبه‌های نماز جمعه برای مردم سخنرانی و آنها را برای رفتن به جبهه تشویق می‌کرد. مرحمت بالا زاده حدود سه سال در جبهه‌ها، حضور مؤثر و ارزشمندی داشت تا اینکه در روز ۲۱ اسفند ۱۳۶۳ در عملیات «بدر» در جزیره مجنون شهید شد؛ در عملیاتی که شهید «مهدی باکری» هم در آن به آسمان پرگشود.

شهید مرحمت بالا زاده

درود بر شما ای ملت ایران! ای مشعل داران امام حسین!
تا آخرین قطره خونتان از این انقلاب و از رهبر این انقلاب خوب
محافظت کنید تا که این انقلاب اسلامی را به نحو احسن به منجی
عالم بشریت تحویل بدهید.

شهید حسینعلی عالی: حسینعلی عالی که در سال ۱۳۴۶ در روستای جهانگیر در منطقه سیستان چشم به جهان گشود. در سن ۱۴ سالگی به جبهه‌های حق علیه باطل رفت و در عملیات‌های والفجر ۸، کربلای یک و کربلای ۵ شرکت کرد. قابلیت‌های وی و دقت عمل عالی فرماندهان را واداشت تا مسئولیت واحد اطلاعات عملیات لشکر ۴۱ ثارالله را به او بسپارند. با آغاز عملیات کربلای ۵، وی مسئولیت فرماندهی اطلاعات لشکر ۴۱ ثارالله را بر عهده گرفت. در شب عملیات کربلای ۵ در حالی که وقت تنگ بود و نیروهای رزمنده باید از میادین مین می‌گذشتند، حسینعلی آخرین نماز را با عشق شهادت قامت بست و پس از سلام به آسمانیان بر روی سیم‌های خاردار خوابید تا معبر نیروهای اسلام باز شود که در همین حال تیری به پهلوئی سردار ۱۹ ساله لشکر ۴۱ ثارالله اصابت کرد و از همین رو سردار قاسم سلیمانی از وی در این عملیات به عنوان نوجوان شجاع زابلی یاد کرد که با قامتش راه را برای پیروزی رزمندگان باز کرد.

شهید حسینعلی عالی

خداوندا! اگر ره گم کرده‌ام راهنما می‌جویم. اگر در این دنیا نتوانسته‌ام دوست و آشنا و هم‌قلب پیدا کنم تو را می‌جویم، زیرا می‌دانم که تمامی این دوستی‌های دنیا فقط و فقط چند صبحی بیشتر نیست و آنچه باقی می‌ماند دوستی با توست.

شهید احمد رضا عباسی: شهید احمد رضا عباسی از لحظه تولدش در یکم شهریور ۱۳۴۴ هجری شمسی در شهر آستانه از توابع شهرستان شازند در استان مرکزی تا لحظه شهادتش در هفتم فروردین ۱۳۶۲ در جبهه جنگ، هفده بهار را تجربه کرد و گل‌های هجدهمین بهار زندگیش، ناشکفته، بر بستر خاک پیر شدند. وی در تاریخ ۱۳۶۱/۱۲/۲۰ به همراه تیپ قمر بنی‌هاشم گردان یا زهرا به نزدیکی پاسگاه زید عراق در مرز مشترک دو کشور ایران و عراق در ۳۰ کیلومتری شمال خرمشهر اعزام می‌گردد و نهایتاً در روز ۱۳۶۲/۱/۷ در آغاز سال نو و سرآغاز فصل بهار و شکوفایی لاله‌ها و گل‌ها به عنوان «شهیدی برگونه بهار»، راست قامت و جاودانه تاریخ در خوش غلتید.

شهید احمد رضا عباسی

تو برادرم و خواهرم، تویی که باید انقلاب را با خون من و پیمی که از خون من می‌رسانی پاسداری کنی. بداندید وظیفه شما خیلی سنگین است، چون اگر پیام نرسانید هم وظیفه خودتان را انجام نداده‌اید هم خون شهید را پیمال کرده‌اید. نکند خدای ناکرده بعد از اینکه شهیدان خونشان را دادند شما پیامشان را نرسانده و مرده متحرک باشید. شما بداندید شهید همیشه زنده است و بر شما پیام رسانانش نظارت دارد و اگر پیامش را نرسانید روحش در عذاب است.

فعالیت (۱)

در دوران دفاع مقدس، رژیم بعثی حاکم بر عراق که از ادامه جنگ با دلاوران ایرانی به ستوه آمده بود، جنگ شهرها و حمله موشکی به منازل مسکونی و غیرنظامیان را آغاز کرد. در این میان علاوه بر منازل مردم بی دفاع و بیمارستان‌ها، به چندین مدرسه در بعضی شهرها (از جمله بهبهان و دزفول) موشک اصابت کرده و تعدادی از دانش‌آموزان در حال درس خواندن به شهادت رسیدند. جست‌وجو کنید و مشخصات این حوادث مانند تعداد شهدا، زمان وقوع حمله موشکی، نام مدرسه و شهر مورد نظر و... را به کلاس ارائه دهید.

فیلم شماره ۲ و ۳ درس ۵ را ببینید.

سبک زندگی در دفاع مقدس

سبک زندگی رزم‌آوران دوران دفاع مقدس براساس الگوهای اسلامی و روش زندگی پیامبر ﷺ و امامان علیهم‌السلام بوده است. اصولی مثل توکل به خدا، ساده‌زیستی، فروتنی، سبقت گرفتن در کار خیر، دوری از خودنمایی، اطاعت از فرماندهی و... در زندگی آنان جاری بود.

بیشتر بدانید (۱)

مجموعه کتاب‌های فرهنگ جبهه به شکل دائرةالمعارف در ۶۰ عنوان منتشر شده است. منبع اصلی در گردآوری اطلاعات، عموماً رزمندگان حاضر در دفاع مقدس بوده‌اند. همچنین به چهار عنوان گزیده فرهنگ جبهه شامل «گزیده نوشتاری فرهنگ جبهه» دربرگیرنده منظومه‌ها، مکاتبات، یادداشت‌های روزانه، یادگارنوشته‌ها و تابلونوشته‌های رزمندگان و «گزیده رفتاری فرهنگ جبهه» دربرگیرنده بازی‌ها و سرگرمی‌ها، اوقات فراغت،

شوخی‌طبعی‌ها، خلاقیت‌ها، رؤیاهای صادقانه، امدادهای غیبی و آداب و رسوم رزمندگان، «گزیده گفتاری فرهنگ جبهه» دربرگیرنده گزیده‌عناوین شعارها و رجزها، نیایش‌ها، نام‌ها و نشانی‌ها (اعلام)، اصطلاحات، مقالات و مشاهدات رزمندگان و «گزیده تعلیقات فرهنگ جبهه» دربرگیرنده سوانح، جبهه فرهنگ و فرهنگ جبهه، جبهه‌ای نو در فرهنگ‌شناسی ایران می‌توان اشاره کرد.

فعالیت (۲)

مجموعه کتاب‌های گزیده فرهنگ جبهه را در کتابخانه‌ها ببینید یا به صورت الکترونیکی از فضای مجازی دریافت کنید. مطلب برگزیده خود را در کلاس بخوانید.

فیلم شماره ۴ درس ۵ (راهیان نور) را ببینید.

راهیان نور

زیارت مناطق عملیاتی دفاع مقدس، توسط خانواده‌ی معظم ایثارگران به منظور تجدید پیمان با دلاوران عرصه نبرد در دوران دفاع مقدس آغاز شد. در ماه‌های پس از پایان جنگ، ابتدا گروه‌هایی از رزمندگان و سپس سایر اقشار مردم آغازگر این سفرها بودند. در ادامه پس از حضور مقام معظم رهبری در اردوهای راهیان نور، با هم‌افزایی نیروهای بسیجی، جهادگر و نیروهای مسلح، اردوهای راهیان نور گسترش یافت.

اردوهای راهیان نور، علاوه بر آثار و برکات متعدد باعث می‌شود افراد بیندیشند که چرا و چگونه شهدا، جانبازان و رزمندگان برای حفظ اسلام، مملکت و نظام اسلامی دفاع کردند؟ آنان از ما چه توقع و انتظاری دارند؟ ما چه وظایفی در قبال ایثار آنان داریم؟

سرزمین‌های نور، قدمگاه شیرمردانی است که هشت سال در مقابل تهاجم وحشیانه متجاوزان ایستادند تا شکوه و عزت یک ملت در برابر جهانیان حفظ شود.

فعالیت (۳)

نتایج تحقیق دربارهٔ اردوهای راهیان نور، نشان می‌دهد که در بیشتر موارد مربوط به جنبه‌های غیرمادی این سفرها مانند آشنایی کلی با عملیات‌های دفاع مقدس، نقش رهبری امام خمینی رهبر و مفهوم شهادت موفق عمل شده و دانش‌آموزان این موارد را خوب ارزیابی کرده‌اند. اگر شما تا کنون در قالب اردوهای راهیان نور یا همراه خانواده به مناطق عملیاتی دفاع مقدس سفر کرده‌اید، نظر خود را در موارد زیر بنویسید:

ردیف	موضوعات ارزیابی	خوب	متوسط	نیاز به تلاش بیشتر
۱	مناطق مورد بازدید			
۲	مدت اردو			
۳	مسائل رفاهی			
۴	جلسات توجیهی			
۵	جنبه‌های تفریحی			
۶	آشنایی کلی با عملیات‌های دفاع مقدس			
۷	بیان نقش رهبری امام خمینی <small>رهبر</small>			
۸	بیان مفاهیم ایثار و شهادت			
۹	سایر نظرات:			
	.....			
	.....			
	.....			

نتایج فعالیت فوق‌پس از جمع‌بندی در کلاس، برای بهره‌برداری در اردوهای بعدی به مسئولان مربوطه ارائه خواهد شد.

فیلم شماره ۵ درس ۵ (آشنایی با یادمان‌های دفاع مقدس) را ببینید.

فعالیت (۴)

دربارۀ یادمان‌ها و اماکن مهم قابل بازدید راهیان نور تحقیق و جدول زیر را کامل کنید.

معرفی مختصر مهم‌ترین یادمان‌ها و اماکن قابل بازدید	منطقه عمومی راهیان نور	ردیف
....	منطقه جنوب (استان خوزستان)	۱
....		
....		
....	منطقه غرب (استان‌های کرمانشاه و ایلام)	۲
....		
....		
....	منطقه شمال غرب (استان‌های کردستان و آذربایجان غربی)	۳
....		
....		
....	منطقه خلیج فارس (استان‌های بوشهر و هرمزگان)	۴
....		
....		

آداب سفر راهیان نور

- اجازة از والدین، صدقه‌دادن و دعای سفر، نماز اول وقت، اخلاق نیکو و رعایت بهداشت
- رعایت حقوق همسفران و همکاری با دوستان و مدیران کاروان
- مطالعه تاریخچه دفاع مقدس و مناطق مورد بازدید؛ همچنین دقت در حماسه‌ها، آثار و وصیت‌نامه‌های شهدا
- حضور با وضو در مقبره شهدا و قرائت زیارت‌نامه‌ها
- خاطره‌نگاری، تصویربرداری و ثبت دل‌نوشته‌ها

بیشتر بدانید (۲)

برخی از دل نوشته‌های ناب و زیبای دانش‌آموزان شرکت‌کننده در اردوهای راهیان نور:

ف. ایزدی:

سلام بر ابراهیم!

خیلی خوشحالم که من رو به کانالت دعوت کردی - وقتی که آرت خواستم، باورم نمی‌شد که من رو بیاری، ولی حالا که آوردی، قول می‌دم که همیشه به فکرت باشم.

قول بده که دوستانم رو که توی اتوبوس با تو دوست شدن، تنها نداری، مثل من!

خدا حافظ! امیدوارم که بازم پیام کانال کمیل. حسّت کردم ولی ندیدمت؛ چون خودم ناپاکم

و به قول معروف:

چشم ناپاک کجا؟ دیدن آن پاک کجا؟

م. حسن پور:

در این اردو دوست شدن با شهدا را که قبل از آن فکر می‌کردم دست‌نیافتنی است، به

دست آوردم.

از همه مناطق استفاده کردم و واقعاً به نظر من خوب بود. واقعاً نمی‌توان گفت کدام بهتر

است، ولی من معراج شهدا را بیشتر دوست داشتم و فکه نیز برایم بسیار خاطره‌انگیز بود.

ز. قربانی:

این نکته را که شهدا واقعاً برای ما مهم هستند و اهمیت دارند، خوب خوب متوجه شدم.

از حسینیّه تخریب خیلی خوشم اومد. واقعاً تأثیر خوبی بر ما گذاشت.

بسیار سفر خوبی بود و می‌دانم که بهترین سفر و آخرین سفری بود که این قدر خوب بود.

• مجموعه مستند تلویزیونی «از لاک جیغ تا خدا» که از شبکه دو سیما پخش شده است، نیز

گفته‌های جالبی از دانش‌آموزان در اردوهای راهیان نور را به نمایش گذاشته است. این برنامه از

وبگاه شبکه دو سیما قابل دریافت است.